

ÓBUDAI EGYETEM
ÓBUDA UNIVERSITY

Mérnöki Szimpózium a Bánkiban
(ESB 2025)

A jövő felé: Királyi Tengerészgyalogság átalakulása 2025

Towards the future: The transformation of the Royal Marines 2025

¹Kiss Gábor Ferenc

¹SZTE JGYPK ATIKI, Szeged, Magyarország. kiss.gabor.ferenc@szte.hu

Összefoglalás

A tanulmány témája a brit Királyi Tengerészgyalogság átalakulása. Az egyik legrégebbi fegyvernemnek számító testület életében talán a második világháború és az azt követő évek struktúráváltásához hasonló jelentőségű reform zajlik. Ez összefüggésben van a korszakunk átalakuló kihívásaival, technológiai és harcászati újításaival, illetve költségvetési források hatékonyabb felhasználásával. A tanulmány ezt folyamatot mutatja be és elemzi, különös tekintettel arra, hogy az új tengerészgyalogság mennyire lesz képes megfelelni az kor kihívásainak és a felé támasztott követelményeknek.

Kulcsszavak: királyi tengerészgyalogság, átalakulás, kihívások, követelmények

Abstract

The subject of this study is the transformation of the British Royal Marines. One of the oldest branches of the armed forces is undergoing reforms that are perhaps as significant as the structural changes that took place during World War II and the years that followed. This is related to the challenges of transformation in our era, technological and tactical innovations, and the more efficient use of budgetary resources. The study presents and analyzes this process, with particular emphasis on the extent to which the new Marine Corps will be able to meet the challenges and requirements of the age.

Keywords: Royal Marines, transformation, challenges, requirements

1 Múlt

1664-es létrejöttével a Királyi Tengerészgyalogság az egyik legrégebb, folyamatosan létező katonai erőnek számít. Kezdetektől fogva a Királyi Haditengerészet alárendeltségébe tartozik, és ez alapvetően meghatározza feladatkörét. Megalakulása óta a haditengerészeti műveletekkel összefüggő feladatokat látnak el, melyek korszaktól függetlenül többé-kevésbé állandó feladatkörök, legfeljebb a hangsúlyok változnak: mesterlövészek (régebben az árbocok csúcsán, manapság inkább helikoptereken), más hajók elfoglalásában és a saját hajók védelmében való részvétel, expedíciós hadműveletek, partraszálló különítmények bevetése, a hadihajók belső rendjének biztosítása és bizonyos fedélzeti fegyverek kezelése. [1]

A fegyvernem történetét vizsgálva láthatjuk, hogy ezen hagyományosnak mondható feladatkörökhöz miképpen társultak új funkciók, illetve a feladatkörök miképpen alakultak át. A megfigyelt változások összhangban vannak a hadviselés átalakulásával. Ez a folyamat a 20.

századdal kezdődően gyorsult fel. Az első világháborútól kezdve a királyi tengerészgyalogság folyamatosan új helyzetekben találta magát, melyekre szervezeti, taktikai és haditechnikai tekintetben egyaránt reagálnia kellett.

A Nagy Háború során a Royal Naval Division megalapításával a brit tengerészgyalogság történetében először vett rész nagyméretű szárazföldi hadműveletben a nyugati fronton harcoló brit haderő keretében. Az első világháború utáni demobilizálás a haditengerészetet is elérte. Ennek keretében a 55 000 főről 1922-re 9 500 főre csökkent a kétélű csapatok létszáma. Ez azt is jelentette, hogy visszatértek a hagyományos feladatkörközhöz, vagyis a tengerészeti hadműveletek közvetlen támogatásához. [1][2]

A második világháború új kereteket adott működésüknek, ami új szervezeti és taktikai elemek megjelenését jelentette. Így a „megszokott” feladatok mellett megjelent a 'commando' és a különleges műveleti képesség, melyek azóta fémjelzik a Királyi Tengerészgyalogság működését. Ez azt jelenti, hogy a második világháború utánra a 'hagyományos' könnyűgyalogos egységek teljesen eltűntek, és csak a 'commando'-k (ami zászlóalj méretű egység) és az átalakult feladatrendszer maradtak. Ahogy ezt a téma kutatója megjegyzi, a valódi kommandós szellemiség a rendkívüli taktikai rugalmasság, az önállóság és a csapatszellem. Ezek képezték az alapját annak a megújulási folyamatnak, melynek során kidolgozásra kerültek a kommandós és különleges hadviselés alapelvei nemcsak taktikai téren, hanem kiképzés, kiválasztás, fegyverzet, hadszervezet tekintetében egyaránt [5]. Ekkor kezdett kiépülni az új hadviselési forma és az új típusú katona körül kiépült legendárium is. „*A világ egyik legféltrebb harci ereje*”, „*Világhírű harcosok*”, „*A bolygó legkeményebb harcosai. Oda mennek, ahová mások nem mernek, és olyan dolgokat tesznek, amiket mások nem tudnak. A Royal Marines Commandos tagjai a bolygó egyik legkeményebb kiképzésén vesznek részt, így készen állnak a legkülönbözőbb fenyegetések és biztonsági kihívások kezelésére.*” – olvasható honlapjukon [6]. Ez persze csak részben propaganda, hiszen már sokszor bizonyították, hogy nem ok nélkül pályáznak erre a címre. A fentiekből látható, hogy egy elit alakulatról van szó, mely valóban kiérdemelte hírnevét és státuszát, és nem véletlenül számít máig a brit haderő egyik legkiemeltebb gyorsreagálású alakulatának.

A hidegháború katonai műveletei bebizonyították, hogy éghajlattól, tereptől és ellenségtől függetlenül megállják a helyüket: 1956 – partraszállás a Szuezi csatornánál, Malajziai gerillaháború, koreai háború, Észak-Írország, Tanzánia. A bipoláris világ összeomlása sem hagyta munka nélkül Britannia kétélű harcosait. Ezúttal úgy tűnt, egy békésebb világ felé haladunk, ahol az ilyen gyorsreagálású kétélű csapatok elsődleges feladat a válságkezelés, humanitárius missziók, békefenntartás és az ellenfelek inkább az észak-atlanti térségtől lényegesen elmaradottab területek lakói lesznek. Ez rányomta bélyegét a NATO haderők jövőjére is, melyek a hidegháború utáni hangulatnak és nemzetközi helyzetnek megfelelően radikális mennyiségbeli és képességbeli csökkentésen estek át. A fegyveres erők a 2001. szeptember 11-i terrortámadás következtében új helyzetben találták magukat. A reguláris ellenféllel vívott háború lehetősége helyébe egy aszimmetrikus, kézzelfogható közvetlen fenyegetés és konfliktus lépett. Ez újfent hatást gyakorolt a brit fegyveres erők, így a tengerészgyalogság helyzetére is. Ennek lenyomata a Commando 21 koncepció, mely alapvetően nem jelentett újítást. Továbbra is egy elit, speciális kiképzést kapott könnyűgyalogság maradt, mely alapvetően egy robusztus és rugalmas, feladatorientált struktúrát kapott, mely növelte a 'Commandó'-k harci erejét, mozgékonyágát, védettségét és tűzerejét. Alapvetően megtartotta a zászlóalj-század-szakasz-raj szervezeti rendszert, megnövelve a tűztámogató szervezeti elemek számát a gyalogsági létszám rovására. [7]

Az iraki és az afganisztáni háborúval fémjelzett korszak akkortól ért véget, mikor e két háborúból való fokozatos kiválással egyétremlővé vált, hogy nagyjából a 2010-es évektől a korábbi hidegháborús katonai kihívásokhoz hasonló folyamatok indultak be a nemzetközi térben. Az átalakuló világot Oroszország és Kína emelkedő aktivitása és katonai erejének növekedése, valamint

egy beinduló erőeltolódás jellemzi. Az új kihívások és az új kihívók újra előtérbe állították a katonai képességek fejlesztését.

2 A jövő felé

2017-ben született az első válasz az új katonai környezetekre, mely figyelembe vette a kor követelményeit és az Egyesült Királyság lehetőségeit. Ennek leglátványosabb lépése volt, hogy a 3 'Commando' zászlóaljból egyet speciális tengeri műveletek kommandóvá alakítottak át, melynek harci századai egy-egy különleges feladatra szakosodtak: személyi visszaszerzés, forces protection, hajófedélzeti különítmények kalózkodás és drogellenes műveletekre és egy, a szövetséges erőket támogató és kiképző század [8]. Ebből nőtte ki magát a „Jövő Kommandója” („Future Commando Force”), aminek kezdetei a 2020-ban indultak, mikor megalakult Vanguard Strike Company, egyfajta kísérleti század az új harci eljárások fejlesztésére és tesztelésére [9]. A trend lényegét a 2021-ben kiadott Defence in a Competitive Age dokumentum így foglalta össze: *„A jövőbeli műveleti környezetet nem korlátozzák térképeken szereplő vonalak vagy földrajzi adottságok. Komplex és integrált kihívásokkal fogunk szembesülni, amelyek a fegyveres konfliktus küszöbértékén belül, de potenciálisan azon felül is jelentkezhetnek. Ezek a kihívások összetettek lesznek, próbára teszik megközelítésünket és legsebezhetőbb területeinket célozzák meg. Valószínűleg olyan állami és nem állami szereplőkkel fogunk szembesülni, akik kockázatos politikát, fegyveres konfliktus küszöbértékén belüli rosszhindulatú tevékenységeket, terrorizmust, helyettesítőket, erőszakot és gazdasági eszközök tudatos alkalmazását használják gazdasági és biztonsági érdekeink aláadására.”* Felvázolja a modern védelmi igényeket, és a technológiára (kiberbiztonság, űrkutatás, mesterséges intelligencia), a külpolitikával integrált biztonságra, az új területekre, az ipari partnerségekre (AUKUS), valamint a hagyományos erők és a jövőbeli fenyegetések közötti egyensúly megteremtésére összpontosít, elismerve az olyan kihívásokat, mint a költségvetési nyomás és az állami szintű verseny alakulása. Hangsúlyozza a fenyegetésekhez való gyors alkalmazkodás, a készségekbe való befektetés és a védelmi szerepek hagyományos hadviselésen túli újradefiniálásának fontosságát a nemzeti érdekek védelme érdekében egy komplex globális környezetben. [11]

A folyamatot megtörte, hogy 2022-től nyílt konfliktusok sora aktualizálta és egyúttal új irányba terelte az átalakulást: orosz–ukrán háború, a gázai konfliktus és Kína katonai felemelkedése. A komplex hadműveleti teret jól mutatja, állami és nem állami aktorok egyaránt háborút vagy háborús tevékenységet folytatnak, melyek erősen érintik a brit érdekszférát. Ennek a végét még nem lehet látni, de egyértelműnek tűnik, hogy a hadviselés mind stratégiai, mind hadműveleti és taktikai szinten gyökeresen eltér korábbi viszonyoktól. Az is világos, hogy bár erős trendekkel állunk szemben, az átalakulás végeredménye még teljesen bizonytalan, mivel folyamatban lévő konfliktusokról van szó. Csak felsorolásszerűen: drónok, mesterséges intelligencia, kiberhadviselés, hiperszonikus fegyverek, precíziós fegyverek, elektronikai hadviselés, információs műveletek és még hosszú a lista. A minőség és mennyiség forradalma.

Mindezek alapvető hatást gyakorolnak a brit tengerészgyalogságra. Nemcsak egyszerű struktúraváltásról van szó, hanem teljes szemléltváltásról. London stratégiai elképzeléseiben az ország földrajzi, geopolitika helyzete és történelmi hagyományai miatt továbbra is kulcsszerepet kap a haditengerészet, és azon belül a kételtű erők: *„A kételtű elővetett erők műveletei továbbra is kritikus fontosságúak a Royal Marines Commando Force számára, amely a legszélsőségesebb körülmények között alkalmazva politikai döntési lehetőségeket kínál világszerte. Ezek a műveletek egyre növekvő mértékben a NATO elvárásokra fókuszálnak...”* [12] Az is világos, hogy kiemelkedő fontosságú az észak-atlanti szövetséggel való együttműködés, mivel, és ez is megállapítást nyer az új stratégia áttekintésben, a hidegháború óta először kell szembenézni többszörös, közvetlen fenyegetéssel. Fel kell készülni, hogy a Nagy-Britannia, szövetségeseivel együtt harcolni és győzni tudjon, és ezzel

képes legyen megelőzni egy átfogó háború kirobbanását.

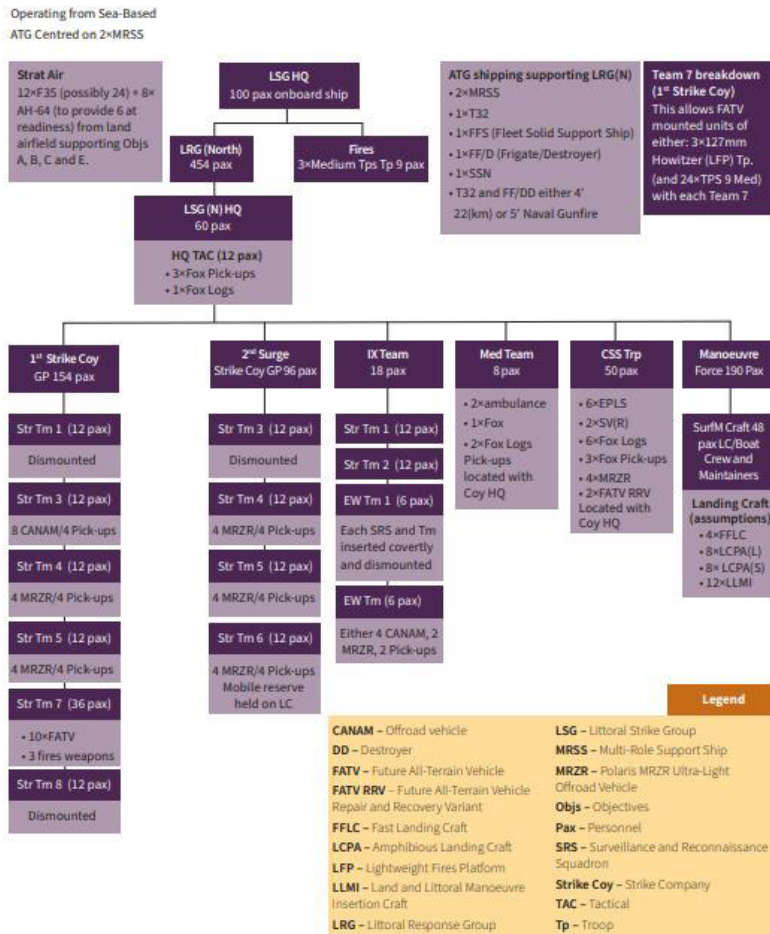
Az aktuális harci tapasztalatok átvétele különösen az orosz–ukrán háború tekintetében élesedett ki. Az Ukrajnában állomásozó kiképzők mintegy 1000 ukrán tengerészgyalogost képeztek ki rajtaütésekre és korszerű páncélhárító taktikára, de ugyanakkor ők is sokat tanultak. A tapasztalatcsere alapvetően befolyásolta Kommandó Erők fejlesztési koncepcióját, különösen a megtévesztés, autonomia és osztott manőverezés („distributed manoeuvre”) területén. Megmutatkozott az is, hogy a nagyméretű partraszálló erők az új műveleti környezetben (lásd fentebb) mennyire sebezhetők [10]. A kisméretű partraszálló (rajtaütő) erőkre épülő, különleges műveleti képességekkel felruházott újjá szervezett kommandók kialakítása a második világháború óta a legmélyebb átstrukturálódást jelenti a kételtű csapatok történetében. Jelenlegi szervezet szerint létező három (40., 42., 45.) kommandó közül a 42. kommandó haditengerészeti feladatokra specializált (lásd fentebb) zászlóaljként maradt, míg a harctéri feladatokat a megmaradt két egység látja el. A 40. kommandó dzsungelharcra és sivatagi bevetésekre fókuszál, míg a 45. kommandó elsősorban a helyi és sarkvidéki hadviselés szakértőjének számít. Ez alapvetően meghatározza a csapatok prioritált bevetési területét is. A flexibilis műveleti struktúra lehetővé teszi a kihívás és/vagy fenyegetés szintjének megfelelő erő kialakítását. A vetélkedő hatalmi környezetben ezek lehetnek hírszerzési, tengeri biztonsági feladatok, vagy védelmi programokban (kiképzés, támogatás) való részvétel. Krízis során ez nem a harcoló civilek evakuálást jelenti, hanem egy konfliktusban a harctér előkészítését a megerősítő nehézfegyverzetű erők beérkezésére (A2D rendszerek semlegesítése), valamint a felderítést [13]. Az alap alkalmazási egység a század köré felépített feladatorientált harccsoport, mely szükség szerint integrálja a csapásmérő, felderítő és támogatóerőket, (mint a tűzvezető csoport, mesterlövész, közvetlen és közvetett tűztámogatás, mozgékonyaságot biztosító erők, stb.) [3]. Az integrált erőket szemlélteti az csatolt ábra, melyből látható, hogy a századon belül megszűnt a hagyományos szakasz szervezeti elem, helyette 12 fős csapásmérő csoportok és egy tűztámogató csoport jöttek létre. [14]

3 Konklúzió

A jövő Kommandója tehát egyértelműen egy új koncepciót testesít meg, mely napjaink kihívásaira próbál reagálni. Magas szinten képzett, a legmodernebb eszközökkel felszerelt és motivált csapatok a siker reményében tevékenykedhetnek a 21. század műveleti körülményei között. Feladatukörük egyre jobban hasonlít a különleges erőkéhez. Ezekkel együtt azonban számos kérdés maradt nyitva. Mi történik, amikor kommandók elvégzik a feladatukat, vagyis „ajtót” nyitnak a megerősítő csapatoknak, a nehézfegyvereknek? Miután rajtaütéssel végrehajtották a feladatot, a bevetett erő nem alkalmas terület megtartására, terület foglalásra, vagyis erősítésre van szüksége. Jelenleg a brit fegyveres erők nem rendelkeznek megfelelő logisztikai képességekkel és erőkkel ehhez, a Királyi Haditengerészet pedig gyakorlatilag elvesztette azt a kételtű képességét, mely pár évtizeddel ezelőtt még lehetővé tette a komoly, akár dandár szintű kételtű erő bevetését. Ugyanakkor ezek a képességek szövetségi szinten is hiányosak. [10]

Egyértelműen látható, hogy egy sok helyzetben működőképes koncepció került kidolgozásra, azonban hiányzik a hatékony és az elképzelésnek megfelelő bevetést biztosító keretrendszer, és ennek biztosítása is inkább csak középtávú terv. Ugyanakkor, élhetünk a gyanúperrel, hogy a kommandó szervezet átalakítását csak részben motiválták katonai tényezők. A brit hivatásos és szerződés állományú haderők – hasonlóan sok más NATO haderőhöz – nem tudják megfelelően biztosítani a fő személyi állomány megfelelő kiegészítését, így kisebb létszámmal, de fejlettebb szervezeti, haditechnikai és taktikai megoldásokkal próbálnak megfelelni a haderővel szemben támasztott igényeknek. A katonai kiadások növekedési üteme és a katonai beszerzések időbeli távlati sem elegendők, hogy a várt fenyegetés mértékéhez igazodva rövid, vagy közép távon megvalósuljon a szükséges bevetési keretrendszer. Így elmondható, hogy az új kommandó csapatok

sokáig csak korlátozottan lesznek képesek az elvárt célok megvalósítására.

1. ábra Egy önálló littorális reagáló harccsoport szervezeti felépítése, egy nagyobb littorális csapásmérő kötelék részeként

4 Hivatkozások

- [1] Robin, Neillands (1996). By sea and land. The story of the Royal Marines Commandos. Orion Publishing Group, Limited, New Ed.
- [2] A Short History of the Royal Marines. No.33. Royal Marines Historical Society Special Publication. 3rd rev. ed, Southsea, 2008.
- [3] Eric Todorski (2024). The United Kingdom Commando Force. An Introduction. <https://thecxfile.substack.com/p/the-united-kingdom-commando-force>
- [4] Strategic Defence Review Making Britain Safer: secure at home, strong abroad 2025. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/683d89f181deb72cce2680a5/The_Strategic

_Defence_Review_2025_-_Making_Britain_Safer_-_
_secure_at_home__strong_abroad.pdf

- [5] Stephen Bull (2010). Commando ‘Tactics. The Second World War. Pen & Sword Military.
- [6] Royal Marines. <https://www.royalnavy.mod.uk/organisation/royal-marines>
- [7] H. J. White (2002). Commando 21. An Increase in Combat Power and Flexibility. <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA509029.pdf>
- [8] Royal Marines to be restructured in line with growing Royal Navy (2017). <https://www.gov.uk/government/news/royal-marines-to-be-restructured-in-line-with-growing-royal-navy>
- [9] Watch: What is the Future Commando Force? (2021). <https://www.forcesnews.com/news/royal-marines/what-royal-marines-future-commando-force>
- [10] Austerity and ambition: reshaping the Royal Marines for modern conflict (2025). <https://www.navylookout.com/austerity-and-ambition-reshaping-the-royal-marines-for-modern-conflict/>
- [11] Defence in a Competitive Age (2021). https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6063061e8fa8f55b6ad297d0/CP411_-_Defence_Command_Plan.pdf
- [12] Strategic Defence Review Making Britain Safer: secure at home, strong abroad 2025. Ministry of Defence. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/683d89f181deb72cce2680a5/The_Strategic_Defence_Review_2025_-_Making_Britain_Safer_-_secure_at_home__strong_abroad.pdf
- [13] Strike from the sea – developing the UK Commando Force (2024). <https://www.navylookout.com/strike-from-the-sea-developing-the-uk-commando-force/>
- [14] Sidharth Kaushal – Mark Totten (2024). Amphibious Futures. The Royal Marines in Contested New Operating Environments. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/occasional-papers/amphibious-futures-royal-marines-contested-new-operating-environments>